СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 209. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 9. вересня, 1927. VOL. XXXV. No. 209. Jersey City, N. J., Friday, September 9. 1927. THREE CENTS.

НОВА ВОЗДУШНА ТРАГЕДІЯ

ЛІТАК ПРОСИТЬ З ОКЕАНУ О ДОПОМОГУ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Американський літак Олд Глорі, що виїхав минувшого вівтірка зі стейту Мейн у безперервну дорогу до Риму, вислав нині радіову депешу з прозьбою о поміч. Депешу передовили радіові апарати коло 4. години раненько; кілька хвилин опісля радіом літак подав своє положення, але від того часу від нього не було ніякої чутки.

Після депеші, літак мавби находитися на висоті Нової Фунляндії, на західній части Атлянтійського океану. Недалеко від нього находилося тоді кілька кораблів, які сейчас поспішили йому на допомогу. До сього однак часу їм не вдалося найти літака, через те загально побоюються за його безпеченство.

На літаку находилися: Лойд Бертод, Джеймс Гил та редактор газети Мирор Пейн.

ПРОКУРАТОРІЯ ПРИПИСУЄ АРЕШТОВАНИМ БОМБОВИЙ ВИБУХ У СОБВЕЮ.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ПОМАГАЄ АРЕШТОВАНИМ ЗЕМЛЯКАМ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Прокуратор повіту Кинг заявив, що він має докази на те, що бомбу, яка вибухла в нюйорській підземній зелізниці 5. серпня підчас демонстрацій проти трачення Сакка й Ванцетті, підложив один з шайки латинських Американців, яких арештовано сими днями за вироблювання бомб і вибух бомби коло судового будинку в Бруклині.

Мексиканський конзуль у Ню Йорку зголосився до оборони чотирох Мексиканців. Беручи на себе оборону, адвокат заявив, що він хоче недопустити до повторення справи Сакка й Ванцетті.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК НЮЙОРСЬКИХ ТРОКМЕНІВ.

6,000 ВИЙШЛО НА СТРАЙК АБО 90 ПРОЦЕНТІВ ВСЕГО ЧИСЛА.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Нині почався тут великий страйк трокменів. Страйк викликала юнія, коли підприємці не хотіли підвисшити їм робітничої заплати. На страйк першого дня вийшло коло 6,000 робітників, так що навіть підприємці признають, що страйк захопив коло 90 процентів сих робітників.

Богато підприємців заявляє, що страйк їх захопив несподівано та що вони булиби пристали на юнійні домагання, якби їх були вчас дістали.

СУД ДОЗВОЛЯЄ ПОЛІСМЕНОВИ-ВБИЙНИКОВИ БОРОНИТИСЯ БОЖЕВІЛЛЄМ.

ҐРЕЄМ КАЖЕ, ЩО ВІН НЕВИНУВАТИЙ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Стейтовий суд дозволив нюйорському полісменови Ґрейемови, що вбив та обрабував фабричного платничого Прета, якого він мав стерегти, змінити свою вступну заяву перед судом. Ґрейем спершу признався винуватим, але застеріг собі право змінити сю заяву. Тепер адвокати просили суд, щоби Ґрейемови було вільно боронитися, що він не винуватий та що він божевільний.

Адвокати Ґрейема заявляють, що вони будуть просити суд о встановлення комісії психіятрів (душевних лікарів) для розслідження духового стану полісмена-вбийника.

СПРАВА ВБИЙСТВА ЗА АСЕКУРАЦІЮ.

ПОЛІЦІЯ НАЙШЛА СЕНЗАЦІЙНОГО СВІДКА.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Поліція шукає далі за свідками, що моглиби дати дальші подробиці втоплення Беняміна Ґольдштайна шайкою заговірників дня 26. серпня.

Джені Ейбремс, що живе в домі-лодці при кінці Вест 33. Стр. на Ковні Айленді, всего 600 стіп від місця, де втоплено Ґольдштайна, заявила поліції й прокураторії, що в день злочину вона бачила, як Ервинь Рібенцаль, один зі заговірників, вів Ґольдштайна до берега води та, тягаючи його за рукав сурдута, переконував його, щоби він поплив з ним на лодці на залив.

Зізнання сеї жінки підтверджують зізнання, подані рабіном Поляком. Мало се бути коло 8. години рано. Ґрінберґ і Рібенцаль мали купелеві костюми а Ґольдштайн був одітий як до виходу на вулицю. Рібенцаль робив все можливе, щоби затягнути Ґольдштайна в лодку. Рібенцаль затягнув його в лодку майже силою. Коли Рібенцаль уже був у лодці, Ґрінберґ, який тоді купався, підплив до них та дістався до лодки, і всі три відплили від берега.

Коли вона вже була в кухні, вона почула крики о поміч. Виглянувши через вікно, вона побачила Рібенцаля стоячого на лодці. Ґрінберґ сидів на заді лодки. Людини, що кричала о поміч, вона не могла бачити, бо його заслонили останки розбитого кораблика, що лежать при березі.

ПОСТРІЛЕННЯ СКЕБІВ.

ПИТСБУРҐ, ПА., 7. вересня. — Невисліджені люди пострілили смертельно Джеймса Тутса з Клівленду та Джова Варґа з Монгола, в Пенсилвенії, які найнялися тут до страйколомної роботи в одній копальні. Тутс помер на місци, а Варґо бореться зі смертю. Їх нападено, як вони вертали з роботи. Було се підчас густої мраки, і через те поліція, яка зявилася на місци події дуже скоро, не могла гнатися за виновниками.

ДЕРЕВО ЖИТТЯ — ЛУКУТАТЕ.

БЕРЛІН. — Повернув тут недавно з Індії дослідник природи й подорожник, барон Гаґер. Оповідає він знакомим, що відкрив там дерево, що посідає особливші прикмети відмолоджування людей і звірят. Се дерево назвав він „деревом життя", лукутате.

Одного разу відвідав він індійського магараджу (князя) Дешапура, який звернув його увагу на дерево „лукутате", якого листя привертає молодість не лише звірятам, але й людям. На доказ сего магараджа показав йому слонів, про яких звісно, що на свободі живуть довше, як у неволі. Се поясняється тим, що блукаючи по джунґлях слони мають нагоду час від часу їсти листя „лукутате". Для доказу зроблено пробу в очах Гаґера. Приведено одного з найстарших слонів і почато годувати його овочами й листям лукутате.

Наслідки показалися дуже скоро. Слон набрав сили, у нього скріпились мускули, його погляд ожився й зовнішно почав виглядати на молодого слона. Папуги, яких кормиться овочами з того чудесного дерева, у короткім часі поростають пірєм осліплюючої краси. Гаґерови не лучилася вже нагода дослідити ділання лукутате на людей, — однак магараджа говорив йому, що лукутате не лише відмолоджує стариків, але лічить недуги й фізичні недомагання, викликані старостю.

КАНАДІЙСЬКА ПРОВІНЦІЯ СТАЄ „МОКРОЮ".

СТ. ДЖАН, Н. Б., 6. вересня. — 11 літ треваюча прогибіція у канадійській провінції Ню Бронсвик закінчилася. З нинішнім днем, себто від 6. вересня введено там в життя закон, який впроваджує наново продаж горячих трунків.

У цілій провінції находиться 19 правительственних склепів продажі алькоголічних напитків. Сі склепи остають під контролею Провінціональної Контрольної Ради над алькоголічними напитками. Відповідно до практики, принятої у провінції Квебек, не треба ніяких пермітів, щоби можна було купити алькоголічний напиток. Справа мається якраз на відворот, як у західних провінціях Канади, де такі перміти конче потрібні.

НАГІНКА НА КОМУНІСТІВ У ЛЬВОВІ.

З нагоди тижня комуністичної пропаґанди напав на польську міщанську пресу великий страх. Притоку до цього дає це, що ночами орґанізації молоді розкидають відозви, розліплюють плякати, виписують червоними красками комуністичні гасла та вивішують червоні прапори. У звязку з тим львівська поліція перевела цілий ряд ревізій та арештувала кількох молодих робітників. Ті самі відомости доходять також з инших місць, а головно зі Стрия, Дрогобича й Борислава.

ВІДҐУК АКЦІЇ ЛОРДА РОТЕРМЕРА НА ЗАКАРПАТТІ.

Лорд Ротермер заслав Бенешові дальшу телеграму в справі ревізії тріянонського договору. Він, як „щирий приятель Чехословаччини", віддає себе до розпорядимости Бенеша, якщо мігби йому бути помічним при порозумінню в новоурегульованні границь.

Акція лорда Ротермера примусила й партії Закарпаття заняти до неї своє становище. Владні партії ставляться, зрозуміло, всі проти. Волошинова „Свобода" відсуджує мадярську агресивність і пригадує Бенешові, що у відповіді лордові мав підкреслити, що Закарпаття добровільно відділилося від Мадярщини, де не мало ніяких прав. Соціял-демократи скликали публичні збори і навіть іменем мадярського населення протестували проти експанзивности англійсько-мадярського капіталу. І мадярські круги розпочали широку аґітацію в користь прилучення до Мадярщини, почали виходити нові часописи, які кожного свого передплатника мають рекомандувати як надійного мадярському урядові, що „скоро неребере згадані краї". Комуністична партія ставиться проти акції Ротермера, підкреслюючи, що стоїть на становищи самовизначення аж до відірвання.

КАРА ЗА НЕЧИСТУ РІДНУ МОВУ.

Мусоліні звернув увагу на те, що італійська мова сильно засмічена чужими словами. Тому він видав декрет із забороною вживати чужих слів там, де їх можна заступити рідними, навіть... коли вони вже нині не вживані. Декрет звертається головно проти жарґону, що панує всевладно в торговельних оголошеннях. Від нині за кожне зайве чужинне слово будуть в Італії стягати грошеву кару. Щаслива країна! У нас не можна би видати такого кодексу хоча би тому, що не було би трибуналів, які могли би рішати, чи дане слово справді можна заступити рідним.

ПРОТИ ПРЕСОВОЇ ЦЕНЗУРИ.

Цараніст Йоаніteску інтерпелював уряд в справі протизаконних цензурних методів супроти преси, які всупереч обіцянкам не то що не зменшуються, але з кожним днем загострюються. Становище уряду після Йоаніteску тим більш дивне, що преса в часі останніх тяжких днів заховувалася вповні льояльно й патріотично.

Що тут в такім случаю говорити про свободу слова для української преси, коли навіть закордонні українські часописи улягають конфіскаті.

ЦІКАВА НАХІДКА.

Етноґрафічна комісія Української Академії Наук дістала від свого кореспондента Пурова з села Пугар, Брянської г., знайдений ним в цьому селі оріґінал грамоти Олексія Михайловича та цінні ґравюри відомого художника 18 віку.

„ЗАКАРПАТТЯ ЗЕМЛЯ МАЙБУТНОСТИ, ПРОЦВИТАЮЧА Й БАГАТА".

Так назвав Закарпаття земельний референт інж. Брандайс. В сьому часі, коли Мадярщина при помочі своїх протекторів старається відзискати назад Закарпаття для себе, примушена чеська буржуазія признати, що до Закарпаття не тільки нічого не докладає, але що воно має велике значіння для самої Чехословаччини. В розмові з „Венкоком" сказав інж. Брандайс, що Закарпаття дуже позитивно причиняється до активности господарської ситуації і торговельного білянсу. Закарпаття може кожного року дати 100.000 бочок вина, що репрезентує суму 50,000.000 Кч.; дальше воно може вивезти що року 5.000 вагонів овочів і овочевих виробів, що дає 25,000.000 Кч. Найважніщий є вивіз дерева, що дає річно що найменше 100,000.000 Кч. Також вивіз худоби і домашних звірят дає річно 30,000.000 Кч., а при раціональній господарці мігби дати 50 міліонів. Тютюн дає річно 15,000.000 Кч., виріб ементальського сира в початковій стадії дає 600.000 Кч. річно і надзвичайно сильно зростає, а при цьому дешевий і не боїться конкуренції. Перевівши відповідні меліорації і урегулювання рік, дохід з господарства збільшиться о одну третину.

Так приневолена чеська влада представляти ситуацію „дефіцитного" Закарпаття, щоби широкі круги суспільности познайомилися з вартістю Закарпаття і цінностею його для републики.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ НА МІЖНАРОДНЬОМУ КООПЕРАТИВНОМУ КОНҐРЕСІ В СТОКГОЛЬМІ.

З Харкова виїхала за кордон делеґація української кооперації, що візьме участь в міжнародньому конґресі кооперативного Аліянсу в Стокгольмі. До складу делеґації української кооперації ввійшло 13 чоловіка, серед них голова ВУКС, відповідальний секретар Вукоради, голова Сільського Господаря, голова Українбанку, голова Книгоспілки, старий кооператор Левицький та инші. В складі делеґації є представники всіх галузей кооперації.

АРЕШТОВАННЯ.

В неділю, 7. м. м., перевела поліція ревізію в помешканню урядника „Просвіти" Петра Петрика, якого забрала з собою, а відтак відставила до вязниці в Станиславові. Арештовання мало відбутися на домагання станиславівської військової дефензиви.

„Ґлос Правди" подає, що в Східній Галичині під замітом шпіонажі арештовано 11 цивільних людей і 4 військових.

ДИТЯЧІ ФІЛЬМИ.

Українські кіно-орґанізації взялися ретельно за виробництво дитячих кіно-картин. Значний крок уже зробило ВУФКУ, яке набуло низку сценаріїв на так звані дитячі теми.

АВСТРІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ УСТУПЛЕННЯ ДР. ЗАЙПЛЯ

ПРОМИСЛОВІ ЮНІЇ Й СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ ЗОВУТЬ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗАЙПЛЯ ПОПЛЯМЛЕНОЮ КРОВЮ РЕАКЦІЄЮ.

ВІДЕНЬ, 7. вересня. — Австрійські робітники, що зорґанізувалися недавно у соціял-демократичну партію розпочали широко поширену кампанію проти правительства канцлера й прелата Д-ра Зайпля. У маніфесті, який спільно видали промислові юнії й соціял-демократи, називають вони правительство д-ра Зайпля „реакційним і поплямленим кровю правительством убийників і зорґанізованого терору".

Згадана соціял-демократична партія домагається амнестії для арештованих у часі липневої революції й також зміни цлової політики та зменшення цла на поживі. Рівночасно у маніфесті перестерігається перед революційною діяльностю й так закінчується його: „Ми находимося між Італією Муссолініого й Угорщиною Гортія та тому нема надії на ніяке насильство".

Совітський Союз відкликав свого посла у Відні, Берзіна, нібито з причини його недуги, однак у дійсности тому, що він не використав для революційних цілей липневого повстання. Совіти мають небаром вислати нового й енерґічнішого представника.

БРИТІЙСЬКІ ПРОМИСЛОВІ ЮНІЇ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

РІШАЮТЬ ЗІРВАТИ ПЕРЕГОВОРИ З ТРЕТИМ ІНТЕРНАЦІОНАЛОМ.

ЛОНДОН, 7. серпня. — Бритійська робітнича партія рішила днесь значною більшостю голосів полишитися конституційною. Сталося се при помочі голосування картками над пропозицією зірвати усі зносини з т. зв. рухом меншости, або лівим крилом партії, який остає під впливом комуністів і старається здобути силу в промислових юніях. Над тим внеском голосовано на конґресі промислових юній, що тепер відбувається в Единбурзі. За внеском голосувало 3,746,000, а за рухом меншости лише 148,000.

Приняттям сего внеску зазначено, що контроля бритійського робітничого руху находиться в руках правого крила партії.

Дальшим внеском, над яким ще дебатують, а який припоручила приняти Головна Рада, є не вести ніяких переговорів з Третим Інтернаціоналом. Внесок сей без сумніву буде принятий.

ДЕНЬ 28. ЖОВТНЯ ДНЕМ СПИСУ ТУРЕЦЬКОГО НАСЕЛЕННЯ.

УСІ МЕШКАНЦІ МУСЯТЬ ТОГО ДНЯ БУТИ ДОМА.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ. 7. вересня. — У дні 28. жовтня усі мешканці Туреччини, не виключаючи й чужинців мусять сидіти дома. Такий розпорядок видало турецьке правительство, признаючи сей день на спис населення Туреччини. Лише урядовцям, що будуть мати спеціяльні позволення, подорожним і матрозам на більших пароходах буде вільно бути поза домом. Турецька преса заповідає, що сей спис населення справить недокладні обчисленя турецького населення, що поширились поза границею Туреччини.

День 28. жовтня припадає якраз на пятницю, що є турецьким урядовим святом відпочинку, призначеним на молитву, подібно як у християн неділя.

ЛЕТУНИ ШЛІ І БРАК У РЕНҐУН.

ЗВІДСИ ВІДЛЕТІЛИ ДО БЕНҐКОК, СІЯМ.

РЕНҐУН, Бурма, 7. вересня. — Літак „Прайд оф Дітройт", кермований пільотами Шлі й Брак, прибув до Ренґун, у Бурмі. Привитали тут летунів американський конзуль, дистриктовий суддя й богато инших, а ґубернатор Бурми прислав свої ґратуляції.

Перелет з Калькути до Ренґун був одним з найнебезпечніщих через те, що напала їх сильна буря, а гори Аракан були покриті густою мракою. Летіли вони повздовж морського побережжа, аж вкінці перелетіли через гори у місце, де були найнизші. Опісля напав їх сильний дощ, що товаришив їм аж до Ренґун. Летіли вони понад джунґлі, повні хижих тиґрів, та були заосмотрені у стрільби на случай, колиб їм прийшлося там осісти. Машина їх літака ділала знаменито, однак у Токіо будуть мусіли її змінити, коли пустяться у перелет через Тихий океан.

З Ренґун вибралися оба летуни на їх аеропляні „Прайд оф Дітройт" до Бенґкок, у Сіямі, віддаленого 375 миль.

РЕЛІҐІЙНА БОРОТЬБА В ІНДІЯХ.

ЗГИНУЛО У НІЙ 22 ОСІБ А 100 ПОКАЛІЧЕНО ТЯЖКО.

НАҐПУР, Бритійські Індії, 7. вересня. — У релігійній боротьбі, що мала тут місце між Індусами а музулманами убито 22 осіб, а понад 100 покалічено тяжко. Підчас боротьби послугувалося камінням і патиками; опісля прийшло до менших заворушень по ріжних частях міста. Спроваджене з Кампті військо привернуло спокій. Військові сторожі розміщено опісля по місті. Мимо сего однак в ночі лучилось знова два морди.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ РАЗ ПРО НАШ БОЛЯК

Стаття про національну несвідомість закарпатських Українців, що була поміщена в 193. числі, видно не минулася з ціллю, коли один з їх органів відкликнувся на статтю. Органом сим є газета Просвіта.

Відповідь пробує ще раз переконати своїх читачів, що закарпатські Українці не є ніякими Українцями. Мовляв, вони „Подкарпатські Русіни", і на сьому конець. І вони собі випрашають називати їх Українцями.

Щоби се доказати, що вони не Українці, але „подкарпатські Русіни", Просвіта препарує спеціяльно для сеї цілі теорію, якої ніхто нігде не признає. Після сеї теорії „малоруський народ складається з трох частий: з Українців, Галицьких Русінів та Угорських, або Підкарпатських, Русінів. Погляд, який у науці не має ніякої основи, а який може виринути хиба в голові тих, що не бачуть твердих границь народа, а бачуть тільки проминаючі границі між державами. Для таких людий Українці народилися коло Києва, аж вже й в Москві признали, що Київ Україна; для них коло Львова живуть раз австрійські Русіни, відтак знова польські Русіни; а коло Ужгорода колись жили Угорські Русіни, а колись уже будуть жити чеськословацькі Русіни, як вони тільки привикнуть до нових панів.

Просвіта так і каже: „Нас так (Українцями) ніхто урядово не називав". Колиж уряд рішає про такі питання, то пощо придумувати якісь неймовірні теорії про три народи в одному? Чому не сказати просто: Ми будемо називатися Українцями, як нас Українці завоюють та прикажуть нам називатися Українцями! Се булоби отверто й щиро.

Та Просвіта підпускає свої арґументи ще й демократією. Мовляв, ми, подкарпатські Русіни, ще й тому не Українці, бо ми собі сього не бажаємо. Оба арґументи собі противорічні: коли про національну приналежність та назву рішає уряд, то при чому тут думка народа?, а коли народ, то при чому тут уряд? Але Просвіта сього не добачує. Її треба доказати, щоби Угорські, а нині подкарпатські Русіни не називались Українцями, і вона доказує й демократією, хоча їй сей арґумент не підходить. Бо коли не треба називати „подкарпатських Русінів" Українцями, бо той „нарід собі не жадає", то на якій основі Просвіта розділює український нарід поза Підкарпаттем на Українців і на Галицьких Русінів, коли вони собі того „не жадають"? І на якій основі вона називає галицьких Українців Русінами, коли вони сього теж не жадають. Видно, куди не потягнеш, то рветься.

ЕМІҐРАЦІЯ ЗІ СЛОВАЧЧИНИ А З ПРИКАРПАТСЬКОЇ РУСИ

Образом господарської нужди кождої країни є еміґрація. Останніми часами значно зросла еміґрація з чехословацької републики. Люде втікають перед бідою до инших країв, де сподіються найти кращі умовини до життя. Колиб американські іміґраційні закони не обмежували іміґрації, певно еміґрувалоби більше людей не лише з Чехословаччини, але й инших країв.

Із документів статистичного уряду виходить, що в першім кварталі 1927. р. видано еміґраційних пашпортів для 9.382 людей, або о 2.882 більше ніж попередного чвертьрічча.

Розходиться тут передовсім про еміґрацію до Канади, Арґентини і Злучених Держав. Взагалі заморських пашпортів видано за це чвертьріча 7.330, а континентальних (до Франції) для 2.052 осіб.

Найбільше еміґрувало зі Словаччини, а то 60.1 проц. Останніми часами зростає також еміґраційний рух на **Прикарпатській Руси, відки в першому чвертьрічі 1927 року виеміґрувало 846 людей. В роках 1922-1926. виеміґрувало з Прикарпатської Руси всього лише 332 людей.**

ВОЗДУХОПЛАВСТВО В ПОВІСТЯХ ЖІЛЯ ВЕРНА

Братів Монґольфіє загально вважають винахідниками воздушних бальонів. І дійсно Степан і Йосиф Монґольфіє осягнули в тій ділянці дійсні і загально признані успіхи. Одначе їх винахід — як зрештою всі инші — був вислідом цілого ряду спроб уже й инших людей. Бажання людини літати у воздусі, так як птахи, таке старе як людський рід. Уже грецька мітольоґія оповідає про спроби Дедаля й Ікара. Вони зробили собі крила, так як птахи, зліпивши піря воском. Ікар піднісся за високо, віск наслідком сонішньої жари стопився і він упав на землю та згинув. У середньовічних часах ґеніяльний Францісканець Роджер Бекон збудував машину до літання, яку вправляв у рух, крутячи корбу, і так піднімався у воздух. У 15-тому столітті математик Джовані Батісте Данті з Перуджі на штучних крилах переправився через Тразуменське озеро. Знані є праці й пляни Леонарда да Вінчі з ділянки авіятики. В пізніщих століттях слідує цілий ряд проб і досвідів, випереджених дуже часто фантастичними описами і спекуляції письменників. Ці досвіди довели до нинішних знаних вислідів. **Жіль Верн,** французький письменник, торкається питання воздухоплавства у своїх творах кілька разів. Свому воздушному кораблеви надає в міру поступу авіятичної техніки щораз доскональщу форму. У своїй першій повісти „Пять тижнів у бальоні" вважає неможливим побудування бальону, яким можнаби довільно кермувати у воздусі. Мотор мусівби бути надзвичайно сильний і дуже леґкий, але й тоді бальон не видержавби напору сильніщого вітру. Вже в тім місці автор звертає увагу на основну помилку дотеперішних винахідників, які стараються кермувати ґондолею а не бальоном. Верн не міг спочатку розвязати справи кермування бальоном, тому звертав більшу увагу на реґуляцію, підношення й опадання а також на вдержання бальону на лінії однакового тиснення воздуха. В другій повісти „Драма у воздусі" розказує про Пілятра д' Розіє, який реґулює підношення й опадання бальону зменшуванням балясту й випускання газу відповідним вентилем. Катастрофу, яка дійсно сталася (1784. р.) підчас переправи через Канал ля Манш, приписує Верн цьому, що вентиль не дописав, дійсно бальон занявся і впав із пасажирами до каналу з висоти 400 метрів. Уже в 9-ому розділі повісти „Пять тижнів у бальоні" подає Верн подрібно конструкцію бальону, при якій летун бувби менше залежний від балясту й утрати газу, крім того впроваджує уживання вибухової мішанини. Бальон дістає цю мішанину з електролітного апарату, який є у ґондолі. При помочі бунзенівської батерії він розкладає воду на водень і кисень. В практиці конструкція показалася неможливою до ужитку з причини небезпеки пожежі. Ця пригода спричинила, що Верн незвичайно пильно обсервував розвиток авіятичної техніки, а то справу уживання моторів. І вже в 1886. році у повісти „Робур побідник" подає докладний опис „Альбатроса", збудованого інжиніром Робуром, де розгоновою силою є вже акумулятори і батерії. Зацікавлення Верного авіятикою росте постійно і 20 літ пізніще у повісти „Володар світа" бальон уступає вже місце аероплянам. Через історію людськости веться ниткою Аріядни туга за щастям, туга за чимсь, що людину з того падолу журби і терпінь перенесло в країну повної досконалости. Ця туга висловлюється в релігії і в поезії. Чимжеж иншим булиби ці середньовічні мандрівничі повісти, де людина хочби на хвильку в уяві переноситься в часи золотого віку людства. В міру поступу природних наук поет при їх помочі створив свій образ будуччини. І хоч той образ є лише продуктом уяви, одначе все велике, що доказали люде, повстало — по словам Верна — лише завдяки сподіванням і горячому бажанню, які зроджують думку і конкретне діло.

ПРИКАЗКИ.

Чоловік без волі, що кінь на припоні.

Не місце чоловіка красить, а чоловік місце.

Як бідний-плаче, то ніхто не баче, а як богатий скривиться, то всяке дивиться.

Не той убогий, що мало має, а той, що богато жадає.

Хто много говорить, той мало творить.

Михайло Угорчак.

МОЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ПОГЛЯД НА СПРАВУ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ УКР. НАР. СОЮЗА

VII.

У своїх попередних статтях висловив я свої погляди і спостереження дотично Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, про який від літ іде мова і про який якраз тепер наші урядники і члени найбільше провадять дискусій на мітінґах, в приватній розмові і просто при всяких нагодах. Своїми поглядами на цю справу бажав я поділитися з ширшим загалом членів, урядників і приятелів У. Н. Союза в надії, що поможу покінчити дискусії та всякі диспути, а натомісць приспішити дійсну будову захисту. Все, що пишу в цій справі, є оперте на фактах, досвіді і вірних інформаціях, засягнених з певних жерел.

В сій статті бажаю згадати про удержання і заряд Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, над чим наші члени і урядники поважно застановляються. Дійсно, що удержуванне й управа Сиротинця-Захисту є поважна річ, однак цим ми не повинні застрашуватися. В світі все є можливе при добрій волі. Треба лише хотіння і спільної праці. В одній з попередних статтей я згадав, що від започаткування діла залежить будучність, існованнє і розвій інституції. Коли ми потрафили міліонову орґанізацію, У. Н. Союз, провадити похвально і в порядку, то й плянованим Сиротинцем-Захистом потрафимо заряджувати. Маймо віру в свої сили і в спосібність та здібність членів У. Н. Союза.

Щоби діло Сиротинця У. Н. Союза зачати як слід, треба конче мати потрібну скількість капіталу. Цей капітал (доляри) збираємо жертвами від членів, урядників, відділів і приятелів У. Н. Союза. Нам треба зібрати, після моєї опінії, таку суму, щоби готівкою заплатити за землі-фарму під будову захисту.

Коли такі землі будуть заплачені, тоді для нас буде користь подвійна: 1) не треба буде платити процентів від морґечу на землях, і 2) отвориться кредит для інституції. Коли окажеться потреба вибудувати якийсь будинок, а на це не буде покладної готівки, то тоді буде можна дістати позичку на легкі сплати і невеликий процент.

При виборі місця і купні землі-фарми для Сиротинця треба вважати, щоби місце було відповідне і щоби було доволі землі. Земля повинна надаватися під управу городини, садовини, хову дробу, безрог і рогатої худоби, головно коров. Корови треба ховати на молоко для тих, що будуть жити в захисті. Отже треба пасовиска. Безроги годуються по більшій части домашними відпадками та по трохи картофлями і зерном, залежно від обставин. Годовані безроги можна мати на мясо для жиючих у захисті, а також на продаж. Дріб, головно кури, приносить гарний дохід. Яйця і годовані кури можна спродати гуртівникам кождого часу. Яйця і куряче мясо є здорова і добра пожива для жиючих у захисті. Продукти з фарми і садів можна продавати по добрій ціні, а також мати доволі для власного вжитку на цілий рік. Коли є більше плодовитої землі, то можна все управляти на більшу скалю — при однім заряді. Близько маркету центральних міст все можна скоро продати. Ходити біля дробу та обробляти городину і сад можуть ті, що будуть жити в захисті, з незначним числом платного робітника. В сей спосіб жиючі в захисті будуть на своє удержаннє заробляти. Городину, овочі, молоко і масло для жиючих у захисті можна мати з власної фарми. Гроші, отримані за спродані продукти з фарми сиротинця, можна ужити на покриття всяких инших розходів, як: робітники, направки, асекурація, убрання й обува для жиючих у захисті і на сплату довгу, як буде треба який довг зробити. Це все є можливе до здійснення при добрій і вмілій управі. Так роблять другі і ми це потрафимо, а не є виключене, що можемо їх у дечім випередити, уліпшити. З повисшого можна заключити, що удержаннє Сиротинця-Захисту не є така страшна річ, коли діло зачнемо добре і поведемо справу вміло, по бізнесовому, в кождій галузи.

За землями не треба нам тепер шукати, коли вже знаємо про них. Землі, про котрі я писав у попередних статтях, при дорозі між Мілвіл і Бріджтон, Н. Дж., якраз відповідають нашим вимогам. До цего запевнена поміч урядів повіту і міста Мілвіл. Місце те є 130 миль від Ню Йорку й осідку головної канцелярії У. Н. Союза, а 40 миль від Филаделфії, два головні маркети збуту фармерських продуктів кождого дня в році. (Попередно я сказав, що з Филаделфії до місця фарм є 90 миль маючи на думці віддаль осідку головної канцелярії У. Н. С. від Филаделфії).

Про заряд і управу Сиротинця-Захисту У. Н. Союза скажу лише загально. Не на часі тепер говорити про це в детайлях, дрібничково.

На мою думку, управа повинна складатися з двох частей: адміністративна і господарська.

Адміністративною частю повинен заряджувати комітет Сиротинця-Захисту, який мавби бути вибраний зпомежи членів головного уряду У. Н. Союза, кождого року на річнім засіданню. Члени того комітету входилиби в склад головного уряду У. Н. Союза. Уважаю, що в перших початках цей спосіб вибору комітету буде для Сиротинця корисний і практичний. Може зайти таке, що вибрана до комітету людина не зможе сповняти своїх обовязків, або не буде відповідна на вибране становище, тоді не треба чекати аж до конвенції, а можна це провірити і полагодити на річнім засіданню головного уряду У. Н. Союза. Такий комітет мавби сповняти свій уряд в порозумінню з головним екзекутивним комітетом У. Н. Союза. Головна контрольна комісія У. Н. Союза малаби переводити контролю над діловодством комітету Сиротинця. Члени комітету Сиротинця будуть відвічальні за свої обовязки, як кождий головний урядник, згідно з вимогами статута У. Н. Союза.

Часть управи господарської повинна бути під зарядом кваліфікованого агронома, якого комітет Сиротинця в порозумінню з екзекутивним комітетом У. Н. Союза принимавби й усував його, відповідно до потреби. Фарму Сиротинця належить управляти після модерних способів, науково. До цього треба кваліфікованої сили.

Спосіб краєвої системи фармерования бувби для нашої справи заводом і стратою. Таку кваліфіковану силу можна легко знайти.

Це, що я дотепер написав, є мої власні погляди на справу Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, про який ми всі, члени, мріємо. Щиро вірю, що все можемо осягнути, коли будемо спільно всі дбати і працювати.

Аркадій Аверченко.

ЗЛОДІЙ СЕРДЕЦЬ

ОСОБИ: Він. — Вона.

Сцена: Міський парк. Лавка під тінистою липою. Четверта година. На лавці сидить вона і читає газету. Вона молода, гарна, елеґантна. Потім зявляється він, зодягнений по найновіщій моді, в дірці від ґузика цвітка, в бічній кишені шовкова хусточка. Запримітив її, переходить кілька разів попри неї, поглядає на неї і намагається заглянути під її капелюх. Вкінці витягає свою шовкову хусточку, опускає біля її ніг і знову підносить.

Він: Даруйте, пані, ви загубили вашу хусточку.

Вона: Дякую **(ховає хусточку, не глянувши навіть на неї).**

Він (збентежився, не знає що робити, вкінці сідає на лавці біля неї. Коротка мовчанка): Що скажете про тих Турків? Вони все мусять уладжувати погроми Вірмен. Не можуть дати спокою. Навіть тубильців не щадять. Чи не так, ласкава пані?... Так, так... Що зрештою є такий тубилець. Мабуть старий чоловік. Та постарітися можна щойно зчасом. Насамперед людина є зовсім молода, потім старша і вкінці, як життя вже котиться вниз, зовсім стара. Так, так... **(Коротка мовчанка. На боці:)** Нічого не вдієш. Наче з каменя. Тої навіть чорт не присилувавби, щоби щось сказала... Скажіть, будь ласка, чи папіроска вам не зашкодить?

Вона (коротко): Ні...

Він: Добре циґаро тепер би придалося, та я на жаль забув купити собі. Щож вдієш, коли така слаба память? **(Доторкається легенько її плечей, вона відсувається.):** Часом я зівсім не розумію, навіщо в мене голова. Таж я все забуваю... Чи ви щось казали, ласкава пані?... Ні? **(Коротка мовчанка; сумно)** Де то тепер може бути моя бідна мама? Чи памятає вона ще свого білявого синка? **(Коротка мовчанка. Він зітхає)** Скажіть, будь ласка, чи то липа?

Вона: Так.

Він: Дякую дуже. **(На боці:)** Здається вона говорить лише тоді, коли її щось спитати. **(До неї:)** Мусите знати, ласкава пані, що я ніколи не розумівся добре на ботаніці. **(Вона глядить на нього гостро.)**

Він (трохи непевно): На зоольоґії також... і на тій... ну, як то називається? На мінерольоґії то вже зовсім ні. **(Вона відвертається.)** Так, так, наука, то не кождому подобається, що? **(Коротка мовчанка)** Я вже так довго не мав вістки з дому. Дуже журюся. Що то може бути? Як гадаєте? **(Коротка мовчанка)** Ось нині купив я собі лякери, коштують двацятьпять карбованців. Як гадаєте, чи то дорого?... Ну, так... знаєте, я гадаю, що люде повинні купувати дорого а добре. Чи неправда?

Вона (зриваеться нараз): Отже знайте! то вже щось нечуване! Не лише, що напастуєте жінку як найароґантніще, до того вже вкінці, можна навикнути... Але що ви робите собі спорт із того, то вже занадто! Ви напастуєте лише на те, щоби напастувати. Жінка при цьому для вас ніщо. Лише предмет. І забуваєте її відразу.

Він (обиджено): Даруйте, як можете говорити таке?

Вона: Колиб не так, то ви вже давно мусілиби пригадати собі, що ми вже знаємося. Таж ви говорили зі мною в трамваю тому три місяці, а я була настільки наївна, що повірила вашому очаруванню. Я навіть позволила вам, щоби ви відпровадили мене до дому. А нині ви вже мене навіть не пізнаєте, і зачинаєте від початку. То підлість. Коли хто хоче бути Дон-Жуаном, то мусить мати добру память.

Він (встає і кланяється): Я щасливий, пані, що ви відразу пізнали мене. Мусите простити мені мій жарт, але я хотів лише виставити вас на пробу.

Вона: Що це знову?

Він: Ну, я просто боявся, що ви могли забути мене, а то було би для мене дуже прикро, чи не так? Я дуже вразливий. Та ради Бога, як ви можете подумати, що я забув вас? Мій Боже, мій Боже, ця стріча полишиться на віки в моїй памяти. Моє серце запалало полумям, то були щасливі хвилі, щось такого не забувається. Ах, пані, як ви сиділи по правому боці трамваю...

Вона: Я сиділа з лівого боку.

Він: Алеж ні, пані, з правого.

Вона: Даруйте, я це мушу краще знати. То було з лівого.

Він (зрезигновано): Ну, хай там, з лівого.

Вона (гостро): Бо то таки було з лівого.

Він: Самособою, коли входиться, то це було з лівого, але як висідається, то з правого. Ви тоді були в капелюсі...

Вона: Самособою, що в капелюсі.

Він: Певно... так... пригадую ще собі, як кондуктор говорив: „Прошу йти вперед! Не задержуватися! То забавна людина, цей кондуктор. Памятаєте ще, як він кождому з нас дав білет? Такий малесенький білетик... **(Вона глядить на нього гостро, він бентежиться)** Вам і мені... так... **(коротка мовчанка.)**

Вона: А пригадуєте собі, як ви відпроваджували мене до дому?

Він (палко): Гадаєте, що я можу це забути? **(Хапає її руку і притискає собі до грудей)** Ті незабутні хвилі горять невгасаючим полумям у моїх грудях. **(Иншим тоном:)** Ви все ще там живете?

Вона: Де?

Він: Ну там, куди я вас відпровадив?

Вона (глумливо): Кудиж ви відпроваджували мене?

Він (збентежено): Мій Боже... ах... пригадую ще собі зовсім добре... то була вулиця, по обох боках були камениці а посередині був великий, порожній простір.

Вона (встає): Щира правда. Порожній простір! А знаєте, де той порожній простір? У вашім порожнім черепі, мій пане. Я вас зовсім не знаю. Я ніколи не їхала з вами в трамваю, бачу вас нині вперше в мому житті. Не ви мене виставили на пробу, лише я вас. І ви не перейшли тої проби. Я хотіла випробувати вас, чи ви пригадуєте собі всі ваші стрічі і знакомства, але ви маєте стільки пригод, що зовсім не можете запамятати собі всіх жінок. Встидайтеся! І ви хочете вмовити в когось, що у вас такі почування — і що ви цікавитеся ще чим иншим крім погромів і лякерів? Тьфу! Я бриджуся вас. Ви... ботанік! **(Відходить скоро.)**

Він (глядить за нею спантеличенно, по хвилі:) „Ботанік!" Дурна гуска! Що то вона базікає? Вона знає мене, вона не знає, вона знає, не знає. Стільки жінок на світі, а я сам один. Чи я в силі затямити собі всі жінки? **(Викривляється:)** „Ботанік — ботанік"... **(Оглядається:)** Вже її не видати. **(З жалем)** А мою шовкову хусточку забрала також. **(Рішучо)** Е дурниця, не треба так розщибатися над дрібничками. **(Витягає з кишені кілька шовкових хусточок, розпостирає їх на лавці і говорить усміхаючись:)** Ще для чотирьох жінок... Лише відваги! Справжній дон-жуан не дасться відстрашити. **(Глядить на бік):** Ага, вже йде якась... Готовімся до бою! **(Ховає хусточки, сідає приманчиво на лавці й опирається на поруче):** Тепер може пощастить мені!

(Заслона.)

Японський кравець держить пальцями ніг сукно, з якого шиє одіж.

У Персії супружество стриечних і вуечних братів і сестер є найбільше улюбленою супружою злукою.

На ліцитації в горах.

Турист: Як то: хочете, щоби я заплатив вам належитість уже тепер згори?

Власник літнища: Певно! бо буває таке, що деякі гості роблять мені збитки: падуть з гори у пропасть, а там за ними і слід загине!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

—o—

НАПОЛЕОН, ВАШИНГТОН І ЛІНКОЛЬН.

Колиб ми поставили перед очиччю людства сих трьох геніїв та спитали, котрий з них є найбільший, наймогутніший, та котрий з них зробив найбільше добродійство для людства, то можемо сказати напевно, що на сто людей девятьдесять і девять скаже, що Наполеон і будуть твердити, що геній Наполеона є так великий, що ще ніякий чоловік на земській кулі його не перевисшив. Так приміром Европа і другі краї будуть твердити лише тому, що не знають про велич генія Вашингтона та Лінкольна. Европа думає так, як думаємо ми про Гарібальдія, що злучив італійську розбиту на части націю і створив державу, або як про славного бесідника Мірабо, що довів до ладу французьку републику. Так поверховно думають про Вашингтона і Лінкольна. Тому застановимося трохи глибше над тими трьома великанами духа, та розберемо зосібна користь, яку кожній з них приніс для людства.

Лінкольн був президентом Злучених Держав, але він ніколи нікому не дав до пізнання, що є висший чимсь від других, він уважав себе рівним кожному а коли бачив, що чорні, нігри були невільниками у білих, уважав це за негідне гуманности та цивілізації, і тому зніс це невільництво. Він був сумирним чоловіком і за це, що бажав другим свободи, сам переплатив життєм, бо його убито в театрі револьверовими вистрілами, а його смерть оплакувала ціла Америка.

Вашингтон був аристократом. Він їздив повозкою, котру тягнуло чотири коні. Нікому не подавав руки при привитанню, а коли хто хотів з ним звитатись, то ховав свою руку позад себе. Він був честилюбивим, і бажав, щоб країна, в якій жив була також честилюбива. Будучи генералом, все орієнтувався сам в битвах. Його геній приніс для добра Америки стільки, що геній Наполеона, лише з тим вимком, що геній Наполеона був корисний лише для самого Наполеона, а геній Вашингтона для добра краю, бо освободив Америку з під англійського панування. Він дожив до глубокої старости, шанований всіми Американцями і ще днесь ціла стоміліонова американська нація святкує роковини його уродин як національне свято. Рік річно їдуть вірні діти славного Батька Вашингтона на його могилу, щоб поклонитися цему Ґенієви, та набрати його бодрости та завзяття, до геройських подвигів на шляху життя.

Хто був Наполеон Бонапарте? Наполеон був безперечно великим ґенієм, бо потрафив з простого жовніра стати цісарем, не лише Франції але цілої Европи. Тріюмфи, оклики слави та лаври, це були буденні явища для нього. Він говорив: я поробив своїх генералів з паризького болота. Він вічно воював з тою або другою державою і підбивав їх під свою власть. По трудах, по крови перейшла власть над Европою у його руки, цісарі, королі та князі вистоювали годинами в передпокоях наполеонської палати, та ждали, коли цей могутній самовладець кивне пальцем. Для него нічого не було неможливим. Що його геній забажав, це мусіло статись. Коли він женився з дочкою австрійського цісаря, приказав, щоби папа римський приїхав на його вінчання і мимо цего, що закони католицької церкви не позволяють виїзджати папі з Ватикану, папа поїхав до Парижа давати шлюб Наполеонови. Коли папа хотів заложити корону на голову Наполеона, то цей послідний вирвав корону з рук папи, і заложив її сам собі на голову. Його геній сказав йому, що тільки Наполеон може коронувати Наполеона.

Не судилось однак Наполеонови у славі царювати до кінця життя. Кінець його був трагічний. Програв битву під Ватерльо, і опинився на острові св. Олени і не засланець там помер. З цего бачимо, що геній Наполеона був лише добрий для нього самого і то на якийсь час, а для людства був постраком. Тому вважаємо, що Вашингтон і Лінкольн, є далеко більшими від Наполеона. Наука з цего така, що кожний хай плекає свій талант окремо від других, але свою досконалість дає до ужитку другим. Кожний думай, як каже Франко, „що на тобі міліонів стан стоїть, і що за ті міліони мусиш здати ти одвіт".

В. Гасій, Трентон, Н. Дж.

—o—

ТРЕБА І ПОЛІТИЧНИХ ПРОТЕСТІВ.

Перед кількома тижнями велася на сторінках нашої газети дискусія над висилкою делегації на Україну. Справа тепер притихла, і про неї вже ніхто не говорить. Здається, головною причиною невдачі сього пляну були великі кошти такої делегації.

Та з хвилею, як перестали люди дискутувати, заспало загальне зацікавлення політичним положенням західно-українських земель. Тимчасом сього зацікавлення тепер треба. Кождий се чейже признасть без дискусії. Прецінь у світовій пресі говориться про кождий поневолений нарід, але не про український. Отже нам треба доконче підняти протест проти гнету над українським народом, і підняти його так, щоби світ заговорив.

Мені приходить на думку, що такий протест можна би тепер висилати приміром до Ліґи Національних Меншостий, що істнує в Женеві. Коли туди можуть висилати свої протести Німці, і коли вони мають з того якусь користь, то певно і для нашого народа щось з того вийшлоби, якби, ми такий протест туди вислали.

Антін Бусько,
Сиракюз, Ню Йорк.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЕТРОЙТ, МІШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11. вересня, о 1-ій годині пополудни, в гали під ч. 3464 Cicotte Ave. Проситься всіх зійтись бо є важні справи до полагодження. — Стефан Дідула, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 5-ій годині в неділю, дня 11. вересня, в гали Укр. Громади на 23. і Брави ул. Довгуючих членів проситься прийти і вирівнати свої залеглости. — Іван Слободян, секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє своїх членів, що чергові збори відбудуться в суботу, 10. вересня, в гали під ч. 1130 Савт Булевард, Бронкс. Проситься всіх членів явитись на цих зборах, бо неявившийся член заплатить кару, яка є наложена Товариством. Рівночасно проситься і тих, що бажають вступити в члени Тов. і У. Н. Союза, щоби прийшли на збори і вписалися. — А. Одайський, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що мітінґ відбудеться о 1-ій год. попол. в неділю, дня 11. вересня, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Проситься довгуючих членів явитись і заплатити свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мартин Барабаш, пр.; Гр. Чикало, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться дня 10. вересня, в 7.30 вечер, в Січовім Домі, 717 Френклин ул. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження, а що найважнійше, то треба буде вибрати уряд і комітет до збирання жертв на Сиротинець-Захист У. Н. С. На мітінґу будемо принимати нових членів без оплати вступного, тому користайте з нагоди і вписуйте своїх рідних і знакомих. — І. Найда, предс.; Т. Паращак, кас.; М. Бойко, секр.

РОСФОРД, О. Уряд Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє своїх членів, що триквартальний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. вересня, о год. 2-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому. Присутність всіх членів є конечна, бо є важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть справозданне за 8-місячне провадження книжок, і буде вибір нового надзирателя хорих. Будеться принимати нових членів без оплати вступного. Тож користайте з нагоди. Незабувайте за Сиротинець У. Н. Союза і не відмовляйте, як Вас урядники Бр. просять взяти пушку до збирання жертв. — М. Денько, предс.; І. Кушнір, кас.; О. Невойда, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АСТОРІЯ, ЛОНГ АЙЛЕНД.

Українці організують школу.

Місцеві Українці зорганізували приватну українську народню школу та винаняли на сю ціль галю в Чеському Домі, під чч. 29-19, при Вулсі Евеню, де буде відбуватися українська наука кождого вівтарка й четверга, від години 5. до 7. вечером.

Організатори сподіваються, що українські батьки з сеї місцевости свідомі люди та не будуть здержувати своїх дітий від науки в українській школі, але всіх старань доложать, щоби школа осягнула свою ціль.

С. Кривень, А. Климишин.

—o—

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Праця для Сиротинця при У. Н. Союзі.

Усі братства, сестрицтва й товариства Українського Народного Союза в Клівленді, в стейті Огайо, обєдналися для спільної праці для будови Сиротинця при У. Н. Союзі.

Заходами спільного комітету устроєно минувшої неділі спільний баль, а на слідуючу неділю, дня 11. вересня, відбудеться спільний пікнік на сю ціль. Пікнік відбудеться в Волтерз Ґров при Стейт Ровд.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

Праця для будови Нар. Дому в Дичках, пов. Рогатин.

Комітет будови Нар. Дому в Дичках задумує в осінним і в зимовім сезоні дальше занятися збіркою в ціли допомоги своїм землякам в рідним селі Дичках збудувати народну твердиню, в котрій мають ся містити читальня Просвіти, Кооператива і саля до вистав. Тому Комітет звертається з просьбою до земляків села Дичок, котрі досі ще не зложили своїх жертв на повищу ціль, щоби негайно надіслали свої жертви на руки касієра Дмитра Галичина, 30 Іст 7 улиця, Ню Йорк.

До тепер на руки Комітету зложили слідуючі: по 20 дол.: Г. Гірняк, І. Надрічний, Г. Галичин, Т. Галичин, С. Іванців; по 15 дол.: М. Гірняк, Катерина Ґуґович; по 10 дол.: Д. Галичин, І. Галичин, Ю. Бурячок, Ів. Шимберка, Іл. Щимберка, С. Самборський, С. Вовк, Т. Миць, І. Захарків; по 5 дол.: Г. Сташків, Каська Ривуцька, М. Пошталян; Параньна Надрічна 2 доляри.

Прихід з балю в Джемейці 115 долярів.

На хрестинах в гр. С. Іванців в Джемейці зібрано п. Анною Миць 14 дол. На сю суму зложили по 1 дол.: Анна Миць, І. Надрічний, С. Іванців, Анна Кошута, І. Шимберка, І. Ванчишин, Катерина Самборська, Ф. Варварчин, І. Панасюк, М. Тимещук, Іл. Шимберка, Іл. Іванців, С. Комеичук і Євка Париляк.

До тепер в руках Комітету знаходиться разом $366, котрі по закінченню збірки будуть своєчасно вислані на призначене місце.

При тім подаємо до відома, що та сама ціль Комітет улаштовує баль на 18. вересня ц. р., котрий буде в Свободі осібним оголошенням оповіщений.

За Комітет:

Стефан Самборський, голова; Гринько Гірняк, секретар; Дмитро Галичин, касієр.

Скрізь на славній Україні
Людей у ярма запрягли
Пани лукаві... Гинуть, гинуть
У ярмах лицарські сини.

Т. Шевченко.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Гр. Теод. Кавчак, Джанстави, Огайо. — Дякуємо Вам за витинки з американських газет, надіслані Вами в редакцію. Колиб наші люди всі подавали до американських газет звідомлення про свою роботу, то й другі народи знали би більше про нас. Колиб знова другі подавали сі витинки до своєї газети, як се Ви зробили, то своя газета моглаби дати повний образ народного життя по всіх місцевостях. — Редакція годиться з Вами, що подавати в американську газету, що Укрaїнці відтанцюють „краковяка", котрий є українським танцем, не може помогти українському народови, як не може ніхому помогти признавати своїм, що до нього не належить. Не повинні називати ненаші річи нашими передовсім ми, які протестуємо проти того, що Москалі й Поляки називають своїми наші землі, наші природні богацтва, навіть наші одяги. — Тількі не знати тут, хто се подав в американську газету, що „краковяк" український танець. Хтоби він не був, най же він знає, що не прислужився нашому народови. Та наша газета, поки певно не знає, хто се був, не може сего написати. — Що о. Н. Волощук не хотів уволити волі громади та відправити панахиду по Івані Франку, се справа громади. Цікаво булоби знати, що громада з тим зробила. — Які обовязки та почести „капеляна Американського Леґіону", ширшій громаді певно не дуже цікаво. Певно одно, що такого становища можна легко вжити для добра свого народа. Чи о. Волощук ужие, побачимо.

Гр. Павло Поточняк, Бинґгемтон, Ню Йорк. — Редакція вдячна Вам за витинок, бо він подає голос „своїх, але не своїх" людий про наш нарід. Такі витинки богато облекшують редакції роботу. Спасибіг. — Редакція жде дописи про віче.

—o—

Хто коротко говорить, той скоро робить.

—o—

Хто се праці цурає, того щастя обминає.

—o—

Говорити, а не думати, значить стріляти і не цілятн.

НОВА УКРАЇНА ОСЕРЕДКОМ ПЕРЕВОЗОВОГО ЛЕТНИЧОГО РУХУ В АМЕРИЦІ.

ПЕРЕВОЗОВІ ЛІТАКИ ДО ТИХОГО ОКЕАНУ ЛЕТЯТЬ З НОВОЇ УКРАЇНИ.

АМЕРИКЕН РЕЙЛВЕЙ ЕКСПРЕСС КОМПАНІ НА ЧОЛІ СЬОГО РУХУ.

СЕКРЕТАР ТОРГОВЛІ ГЕРБЕРТ ГУВЕР ПЕРЕСИЛАЄ ЖЕЛАННЯ.

ВАРТІСТЬ ҐРУНТІВ НОВОЇ УКРАЇНИ ПІДСКОЧИЛА ДО НЕБУВАЛОЇ ВИСОТИ.

МАСОВІ ПРОГУЛЬКИ УКРАЇНЦІВ ЗА ЗАКУПНОМ ЗЕМЕЛЬ ВЖЕ РОЗПОЧАЛИСЯ.

Нова Україна се не лише національна ідея, але і знаменита бизнесова пропозиція. Про се пишуть такі ґазети, як Ню Йорк Таймс, котрий в новинках з 2. вересня приносить такі вісти:

THE NEW YORK TIMES, FRIDAY, SEPTEMBER 2, 1927.

FIRST AIR EXPRESS STARTS FOR PACIFIC

Two Planes Hop Off Here on Initial Lap With Cargo of Freight and Mail.

WHOLE NATION LINKED UP

Planes With Passengers Take the Air at Chicago and Dallas—Government Control Ends.

Commercial aviation in America took two steps forward yesterday when the Government relinquished control of its last air-mail route between New York and Chicago simultaneously with the inception at Hadley Field, New Brunswick, N. J., of an air-express service under the auspices of the American Railway Express Company. The latter will carry merchandise from coast to coast in thirty-two hours and from Dallas to Chicago in eleven hours.

With the inauguration of the express service, the National Air Transport Company assumed the mail contract between New York and Chicago, connecting with other lines which reach nearly every portion of the continent. Coincident with the departure of the planes here, others left from Dallas, Chicago and other fields.

Shortly after 1 o'clock yesterday afternoon William Hopson of Cleveland rose in his Douglas biplane from the airport at Hadley field and with his full locker of express cargo disappeared from sight in the heavy rain and haze. Following him at 1:17 P. M., Dean Smith, veteran mail flier of New York City, in a similar plane, turned in the wake of Hopson and in a few seconds was lost to sight, bound for Cleveland.

Operates Eighteen Planes.

Operating eighteen planes in the New York-Chicago service alone, the National Air Transport Company becomes the largest private operator of commercial aircraft in this country, being second in the world only to the Deutsche Lufthansa of Germany, which is partly subsidized by Government funds. The N. A. T. will operate on a daily flying basis of 5,000 miles.

The merchandise carried by the two planes included women's wear, cigars, radio sets, jewelry, books, neckwear, magazines, food products, perfumery, newspaper photographs, electric bulbs, stationery supplies and cameras. The largest single shipment was a consignment of radio sets bound for Western cities.

With the closing of the link between New York and Chicago, merchandise will be carried on four routes. These are Boston to New York and Chicago, New York to Chicago and San Francisco, New York to Chicago and Dallas, and a connecting line between Salt Lake City and Los Angeles. The companies which will be in operation over these routes are the N. A. T., the Boeing Air Transport, the Colonial Air Transport and the Western Air Express, which connects at Salt Lake with the Chicago-San Francisco line.

At each terminal and way station—there is one stop between New York and Boston, one between New York and Chicago, ten between Chicago and San Francisco, and seven between Chicago and Dallas—the American Railway Express Company will deliver and distribute the packages in the same manner as if the shipment were made by rail.

Among officials of the American Railway Express Company who attended the take-offs were Robert E. M. Cowie, President; Vice Presidents C. W. Robie and F. S. Holbrook and others, including H. S. Marx, J. R. Christie, F. J. Hickey, J. N. Butler, S. R. Smith and J. C. McCullough. Officials of the N. A. T. present were President Howard E. Coffin and C. M. Keys, C. W. Cuthell, Harold F. Pitcairn and Roy W. Ireland. Colonel B. G. Foulois, Commandant at Mitchel Field, also was a spectator.

No Live Stock to Be Carried.

Rates on the new express line range from 25 to 75 cents per quarter pound. Explosives and acids will not be carried, nor will live stock, or fragile articles liable to damage from shock.

Air experts expressed the opinion that the steps taken yesterday would place America in the fore in the field of commercial aviation. Granting that European countries transcend the United States in passenger lines they maintain that nothing to equal the express service exits elsewhere. The plans for carrying mail and cargo in the same planes is heralded as a pioneer enterprise.

The passing of the Government air mail to private operation left Lloyd Bertaud and James De Witt Hill, pilots of the Old Glory, which is to be flown to Rome, technically out of a job. They had obtained leaves of absence from the Government service some time ago. As the N. A. T. has engaged all air mail pilots, however, it was said yesterday that the two fliers would be able to return to the service upon the completion of the Rome flight, if they wished.

CHICAGO, Sept. 1 (AP).—An epoch in transportation was recorded here today when the first air express and regular passenger service planes of the National Air Transport, Inc., soared away from the Maywood air mail field, carrying mail, express matter and passengers. The first plane left for Dallas at 6:50 A. M., Central Standard Time, carrying two passengers, twenty shipments of express and eight pouches of air mail.

Colonel Paul Henderson, general manager of the National Air Transport, Inc., who had officially taken charge of the New York-Chicago air mail route at Cleveland for his company, flew into Chicago on the first plane in that service.

Tonight officials of the American Railway Express Company and of the National Air Transport, Inc., celebrated with a dinner, going later to Maywood Field to witness the arrival of the first express and mail plane from New York at 7 P. M. An hour later the first night express plane departed for New York. Another large shipment of express packages, the largest volume of the opening day here, went East.

По українськи се звучить:

ВИЇХАВ ПЕРШИЙ ВОЗДУШНИЙ ТРАНСПОРТ ДО ТИХОГО ОКЕАНУ

два літаки вилетіли звідси з тягаровим набором і почтою.

ЦІЛА АМЕРИКАНСЬКА ТЕРИТОРІЯ ПОЛУЧЕНА.

Пасажирські літаки вилетіли з Шикаго і Даллас. Правительство здає підприємство воження почти.

Торговельне летництво в Америці зробило два важні кроки вперед: Правительство залишило свій останній почтовий шлях межи Шикаґом і Ню Йорком і під кермою компанії American Railway Express Co. розпочався з Hadley Field (Нова Україна) торговельний воздушний пересилковий рух. Треба 32 годині на пересилку товарів від одного океану до другого.

Експресовий рух і воження воздушної почти взяла на себе компанія National Air Transport Co. Транспорт буде йти з Ню Йорку до ріжних міст на Заході через Шикаго, і буде мати получення з ріжними закутками американського континенту.

КОМПАНІЯ НЕШЕНЕЛ ЕЙР ТРАНСПОРТ МАЄ ДЛЯ САМОГО ПЕРЕВОЗУ ПАКУНКІВ З НЮ ЙОРКУ ДО ШИКАҐО ВІСІМНАЙЦЯТЬ ЛІТАКІВ, А ТИМСАМИМ Є СЕ НАЙБІЛЬША ВОЗДУШНА КОМПНІЯ В АМЕРИЦІ, а друга в цілому світі. (Першою є німецька Люфтганза).

Літаками возять тепер: жіночу одіж, цигаретки, прилади для радіо, жемчуги, книжки, краватки, журнали, харчі, перфуми, газетні фотографії, електричні лямпи, прилади до писання, фотографічні апарати.

Воздушний транспорт буде йти тепер з Бостону до Ню Йорку і Шикаго, з Ню Йорку до Шикаго і Сан Франсиско, з Ню Йорку до Даллас через Шикаго, а через посередні лінії до Солт Лейк Сити і Лос Анджелос в Каліфорнії і навідворот, зі згаданих міст до Ню Йорку.

Компанія Америкен Рейлвей Експрес Компані буде доставляти пакунки в той сам спосіб, немачеби вони були перевожені залізницею.

ЛЕТНИЧІ ЗНАВЦІ ВИСЛОВИЛИ ДУМКУ, ЩО ВЧОРАШНІ ПОДІЇ ПОСТАВЛЯТЬ АМЕРИКУ НА ПЕРШІМ МІСЦИ ЩОДО ЛЕТНИЦТВА. Коли Европа перевисшає Америку в пасажирськім русі, то Злучені Держави мають незрівнану перевозову службу. З компанією Нешенел Ейр Транспорт є злучені ще: Боінг Ейр Транспорт, Колонйял Ейр Транспорт і Вестерн Ейр Експрес. В той спосіб Гедлей Філд є осередком усього воздушного перевозового руху в Америці.

Летуни, котрі мають летіти літаком Олд Ґлорі до Риму, а то Берто і Де Вит Гил, перейдуть на службу до компанії Нешенел Ейр Сервис, коли покінчать свій подвиг.

Телеграма з Шикаго вказує, що рівночасно розпочався перевозовий і особовий рух межи Шикаґом і иншими містами, включаючи Ню Йорк, значить летничий Гедлей Порт при Новій Україні.

Подавши отсю новинку, висловлює ґазета Ню Йорк Таймс в редакційній статті в тімсамім числі оськаті погляди на справу підняття воздушного перевозового руху:

The New York Times
Reg. U. S. Pat. Off.
"All the News That's Fit to Print."
Published Every Day in the Year by THE NEW YORK TIMES COMPANY.
ADOLPH S. OCHS, Publisher and President.
B. C. Franck, Secretary.

FRIDAY, SEPTEMBER 2, 1927.

AIR MAIL BY CONTRACT.

With the transfer of the New York-Chicago route to the National Transport Company the Government goes out of the business of carrying mail matter by airplanes. The Kelly bill passed by the Congress that met in December, 1925, prepared the way for the Government's retirement from the pioneer work of carrying mail through the air. It was done in the interest of civil aviation and at an estimated cost of $15,000,000. Receipts from postage made up a part of this. Postmaster General New said a year ago that the night service between New York and Chicago was paying operating expenses. The time had come to give private firms an opportunity to take over established services under contracts that permitted them to carry express matter and passengers. Planes and equipment have been sold to them. Mr. New has said:

It was planned to develop the air mail service to a point where its practicability could be demonstrated, and then, as soon as commercial flying companies became strong enough to handle such an enterprise, to relinquish the fruits of the department's pioneering.

Receipts from passengers and express, added to what is earned by private companies for carrying the mails, promise to make the business profitable. In the West passengers are being taken. Between New York and Chicago applications are expected. As the Postmaster General has pointed out, it will be possible for a business man to leave New York by a plane carrying the mail after the close of business on Saturday and arrive in San Francisco by the time business opens on Monday morning. The transcontinental route is fed by lines in private hands running from Boston, Cleveland, St. Paul, Dallas, Pueblo, Los Angeles, Seattle and Pasco. More feeders will be added, until every part of the country is connected. Pending the equipment of new lines fast trains are used for the transportation of mails, express and passengers to pivotal points served by the private air companies.

The kind of service which the mail air companies can render is illustrated by the swift transportation of $200,000 in bills recently from St. Louis to Zeigler, Ill., in time to avert a run upon a bank. Business will find new ways of using to its advantage the facilities offered by air companies. Competition will necessitate the carriage of articles of value with the least delay. Most of the pilots who formerly worked for the Government have been engaged by the private companies succeeding to the routes, and there are no better aviators in the world. With these companies in the van of commercial transportation an expansion to incalculable dimensions seems to be assured. The National Air Transport is said to be second only to the celebrated Deutsche Lufthansa, which receives a Government subsidy, in the number of planes operated. The outlook for commercial aviation in America was never brighter.

В отсій статті переходить редакція історію змагань американського правительства над вихованнєм і підготованнєм воздушного транспорту і описля передачу сього підприємства в приватні руки. Опісля каже: „На Заході перевозять пасажирів. Треба надіятися, що будуть внесені зголошення на перевіз пасажирів з Ню Йорку до Шикаґо. Справедливо сказав ґенеральний почтмайстер, що безнесмен буде міг сісти на почтовий літак в Ню Йорку в суботу вечером по замкненю бизнесів і прилетіти до Сан Франсиско перед отворенням бизнесів у понеділок рано".

Дальше каже редакція „Таймса", що експресові компанії, котрі перебрали на себе во[illegible] почти, дістануть також і летунів, підготованих правительством, а се є найліпші летуни у світі. Коли сі компанії взялися до діла з таким засобом матеріялів і людий, то торговельне летництво в Злучених Державах має запевнений розвиток до таких розмірів, що їх годі тепер предвидіти. А Нешенел Ейр Транспорт Компані (котра має свій порт при Новій Україні) є другою в світі найбільшою перевозовою компанією. „ЩЕ НЕ БУЛО В АМЕРИЦІ СВІТЛІЙШОГО ВИГЛЯДУ НА ТОРГОВЕЛЬНЕ ЛЕТНИЦТВО ЯК ТЕПЕР" — кінчить редакція Ню Йорк Таймса.

А ми додамо від себе: ВЛАСНЕ ТОМУ, ЩО НОВА УКРАЇНА Є ОСЕРЕДКОМ ЛЕТНИЧОГО ПЕРЕВОЗОВОГО РУХУ МЕЖИ СХОДОМ І ЗАХОДОМ АМЕРИКИ, ДЛЯ УКРАЇНЦІВ НЕ БУЛО ЩЕ СВІТЛІЙШИХ ВИГЛЯДІВ НА РОБЛЕННЄ БИЗНЕСІВ ПРИ ЗАКУПНІ ЗЕМЛІ, ЯК ТЕПЕР.

Як треба дивитися на отсі статті з точки бизнесу на Новій Україні? Гедлей Філд назване тепер HADLEY AIR PORT, се майже тесаме, що Нова Україна. Отже Нова Україна — СЕ ОСЕРЕДОК ПЕРЕВОЗОВОГО РУХУ. Там є також школа для вивченя летунів. Там мусять бути збудовані торговельні склади, будуть побудовані найдогіднійші комунікаційні средства, з хвилею отворення славного тунелю попід ріку Гудсон дня 12. жовтня буде на Нову Україну йти прямий шлях для троків та омнібусів і т. п. Все те причиняється до сього, що перша українська міська оселя в Америці стане звісна на цілу Америку ще й тому, що там є Гедлей Ейрпорт. Вже тепер будується там заїздний дім зі всіми потрібними забудованнями, а решта залежить від самих Українців.

Який вплив має розвиток летництва на ціну землі, про се свідчить новинка, подана в нюйорській ґазеті NEW YORK EVENING POST з дня 13. серпня, 1927.

NEW YORK EVENING POST, AUGUST 13, 1927

REYNOLDS BUYS CURTISS FIELD SAVING AIRPORT

Millionaire Enthusiast Makes Purchase to Block Real Estate Development

PRICE IS UNDER MILLION; IMPROVEMENTS PLANNED

New Hangars and Runways Projected to Make Field Finest in East

By CHARLES MURPHY

Curtiss Field, the city's best commercial flying field, has been saved from being converted into a real estate development, this newspaper learned today.

Richard Reynolds, son of R. J. Reynolds, president of the tobacco company that bears his name, and a millionaire airplane operator, has bought the field from the Curtiss Gardens, Inc., the real estate concern.

While the amount involved in the transfer was not divulged, it is understood that it was well under $1,000,000.

Harry Bruno of the firm of Bruno & Blythe and Associates, representatives of Mr. Reynolds, declared that the actual transfer of the property was made yesterday.

Field Covers 100 Acres

As a result of the acquisitions of this field, Reynolds Airways, Inc., of which organization Mr. Reynolds is president, now has under its control two of the most important commercial flying territories in the city's so-called "flying area." It has had its quarters at Hedley Field, N. J., for a year. The latest purchase, therefore, gives the organization a landing field east and west of the city proper.

По українськи се значить коротко:

Молодий міліонер Рейнолдс купив за ціну одного міліона долярів летниче поле під назвою Кортис Філд на схід від Ню Йорку, **а він вже від року має свою головну кватиру на Гедлей Філд** (Нова Україна) і в той спосіб ся організація має в своїм посіданню два головні летничі порти на Схід і Захід від міста (Ню Йорку).

Ясно: Вартість летничого поля нішла на міліон долярів. А яка буде вартість земель Нової України за рік, за два, коли там твориться осередок усього пасажирського і перевозового воздухоплавства під опікою найсильнійшої світової перевозової компанії Америкен Рейлвей Експрес Ко. під боком найбільшого світового центра, а то міста Ню Йорку, нехай кождий сам собі доспіває.

Українці повинні видіти се хоч тепер і користати з нагоди сейчас. Власне тому, щоби дати Українцям змогу зробити добрий бизнес на льокованню гроший в землі, ціни ґрунтів на Новій Україні остають незмінені. Літературу з поясненнєм, мапу та цінник висилає на бажанне наше бюро в Ню Йорку. Таксамо з сього бюра возять гостий і покупців кождого часу. В неділі і свята відбуваються збірні прогульки.

ВПРОЧІМ У ВСІХ СПРАВАХ НОВОЇ УКРАЇНИ ВІДНОСІТЬСЯ З ДОВІРЄМ ДО:

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ

ZAHAY GLOBE SERVICE & REALTY CORP.,

30 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

TEL. ORCHARD 8988.

T. J. HRYCEY & CO., 329 SOUTH 4th STREET, PHILADELPHIA, PA.

або до:

THE STAR SAVINGS & LOAN ASS'N, 2173 PROFESSOR STREET, CLEVELAND, OHIO.